

Programul de Vecinătate a Uniunii Europene pentru Republica Moldova

Îmbunătățirea statisticii regionale în Republica Moldova

2015

Proiect finanțat de
Uniunea Europeană

Proiect implementat de un consorțiu
condus de GFA Consulting Group GmbH

Obiectivul de bază al statisticii oficiale

- Asigurarea utilizatorilor interni și externi cu informație statistică calitativă și comparabilă la nivel internațional referitor la situația social-economică a țării.
- Pentru a produce informație statistică comparabilă la nivel internațional, BNS trebuie să utilizeze concepții, clasificări și metode internaționale.

Mecanisme de consultare a utilizatorilor de date

- Programul Anual de Lucrari Statistice aprobat de Guvernulu RM;
- Seminare, ateliere de lucru, etc.
- Studiul privind gradul de satisfactie a utilizatorilor:
 - *datele in aspect teritorial sunt in top 10 a domeniilor cel mai frecvent accesate, in top 6 domenii considerate a fi cele mai credibile*
 - *factorii de baza care limiteaza relevanta indicatorilor regionali: insuficienta datelor (20%), nivelul de dezagregare aditional aspetului teritorial (18%)*
 - *doar 10% din utilizatori utilizeaza date in aspect teritorial pentru comparatii cu alte tari*

Statistica regionala:

“domeniu al statisticii care traversează orizontal domeniile tradiționale ale statisticii cu scopul de a identifica, produce și disemina statistici care reflectă disparitățile regionale în dezvoltarea socio-economică și impactul politicilor care adresează probleme regionale”

Integrarea aspectului regionale în statistică:

- nu doar simpla dezagregare a datelor în funcție de regiune, raion, etc.
- datele statistice trebuie să fie colectate, analizate și diseminate fiind considerați *factorii* care au impact asupra dezvoltării regionale
- cooperarea între producătorii de date statistice și utilizatori este crucială: *nevoi specifice acoperite cu produse statistice specifice.*

Producerea informației statistice în profil teritorial

Trei nivele:

- Regiuni de dezvoltare (Legea nr. 438 din 28.12.2006)
- UTA (Legea nr. 764 din 27.12.2001)
- Zone statistice (Nord, Centru, Sud, mun. Chișinău)

Notă: BNS nu produce date referitor la UTA din stînga Nistrului

Prioritatile de imbunatatire a statisticii regionale

- **Producerea de indicatori noi, inclusiv comparabili la nivel international**
- **Imbunatatirea metodologiei de colectare**
- **Diseminarea informatiei**

Indicatorii demografici

Indicatori	Nivel de dezagregare
i) populația stabilă (sexe, medii, grupe de vîrstă)	<ul style="list-style-type: none">• Regiuni de dezvoltare• UTA
ii) densitatea populației	
iii) mișcarea naturală a populației (născuți, decese, etc.)	
v) rata de fertilitate, durata medie a vieții, etc.	

Indicatorii sociali

Indicatori	Nivel de dezagregare
<p>i) <i>Indicatori privind piata muncii - AFM:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Rata de activitate economica,- Rata de somaj, inclusiv de lunga durata- Rate de ocupare, sub-ocupare, etc.	Zone statistice Medii de resedinta
<p>ii) <i>Indicatori privind nivelul de bunastare si excluderea sociala - CBGC:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Veniturile, cheltuielile populatiei- Rata saraciei- Nivelul de dotare cu utilitati si bunuri de folosinta durabila, etc.	
<p>iii) <i>Indicatori aditionali in baza studiilor selective in gospodarii:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- accesul la servciile de sanatate- utilizarea timpul, tranzitia de la munca la scoala, migratia fortei de munca, etc.	

Indicatorii sociali

Indicatori	Nivel de dezagregare
<p><i>i) Educatia:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Resursele sistemului de educatie- Participarea in sistemul de educatie <p>Nota: nu exceptia studiilor superioare si medii de specialitate</p>	
<p><i>ii) Sanatate:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Resursele sistemului de sanatate- Infrastructura- Incidenta si prevalenta- Mortalitatea	<ul style="list-style-type: none">• Regiuni de dezvoltare• UTA
<p><i>iii) Protectia sociala:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Beneficiari pensii, alocatii, indemnizatii- numarul de beneficiari, grupe de virsta, sexe	

Indicatorii sociali

Indicatori	Nivel de dezagregare
<p>iv) <i>Utilitati publice:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Accesul la servicii de salubritate, sisteme de alimentare cu apa si canalizare (localitati, gospodarii)- Infrastructura de transport	<ul style="list-style-type: none">• Regiuni de dezvoltare• UTA
<p>vi) <i>Fondul locativ:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Suprafata totala si locuabila- Asigurarea cu populatiei cu locuinte, m.p/persoana-Dotarea fondului locativ cu principalele utilitati publice	
<p>vi) <i>Justitia:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Rata de infractiionalitate- Accidente rutiere	

Instrumente de diseminare a statisticii regionale

➤ **Publicatii statistice:**

- Date dezagregate in aspect regional, raional in cadrul publicatiilor statistice;
- Publicația “Statistica teritoriala”, disponibila incepind cu 2013

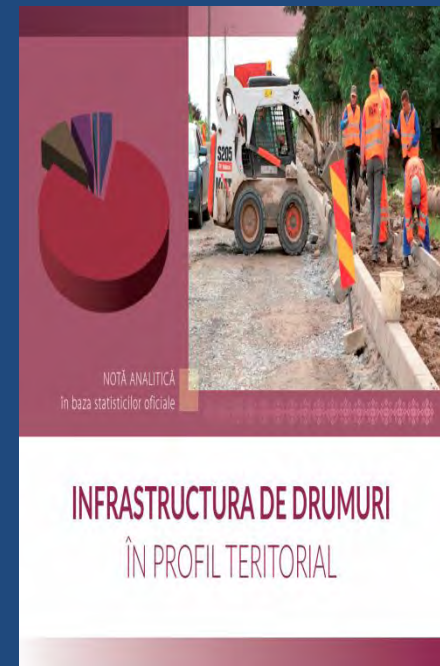
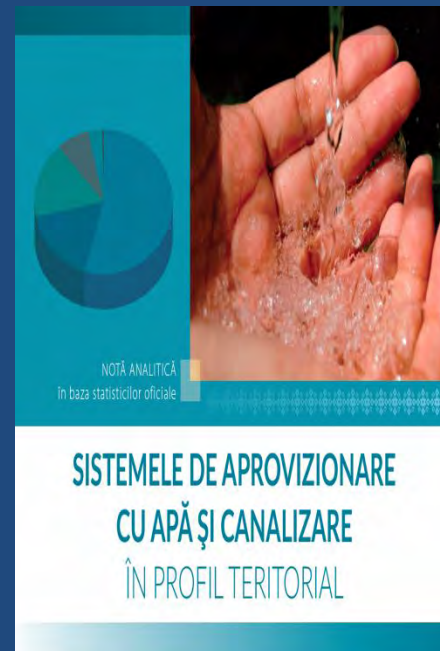
➤ **Crearea compartimentului “Statistica teritoriala” in banca de date (in format PC Axis) pe pagina WEB a BNS:**

- 20 domenii, serii de timp incepind cu 2005

➤ **Prezentarea datelor pe harti, inclusiv harti animate**

Instrumente de diseminare a statisticii regionale

- **Note analitice** pe anumite subiecte din perspectiva obiectivelor strategice in domeniul dezvoltarii regionale: i) antreprenoriat, ii) apa si canalizare, iii) infrastructura drumurilor, iv) Femei si Barbati, etc.

Statistica economică

Domeniile de bază

- activitatea întreprinderilor
- pieței muncii
- industrie
- agricultură
- construcții
- comerț și servicii
- transporturi
- investiții

Nota: indicatorii din domeniile nominalizate se produc după sediul central al întreprinderii-mama

Statistica pieței muncii

Indicatori	Nivel de dezagregare
i) Număr de salariați (date estimate)	•Regiuni de dezvoltare •Grupe de activități (agricultură, industrie+construcții, servicii)
ii) Câștigul salarial mediu	
iii) Numărul și remunerarea salariaților •Număr de salariați •Timpul efectiv lucrat •Sume brute calculate •Câștigul salarial mediu lunar •Costul forței de muncă	•Regiuni de dezvoltare, UTA Gagauzia •Grupe de activități (agricultura, industrie+construcții, servicii) •Sexe
iv) Accidentele de muncă •Numărul victimelor accidentelor de muncă •Numărul persoanelor accidentate mortal	•Regiuni de dezvoltare, UTA Gagauzia

Statistica industriei pe termen scurt

Metodologii aprobate privind:

- Indicele producției industriale (IPI)
- Indicele cifrei de afaceri (ICA)

Diseminarea lunară pe regiuni de dezvoltare:

1. IPI începând cu ianuarie 2014
2. ICA începând cu ianuarie 2015

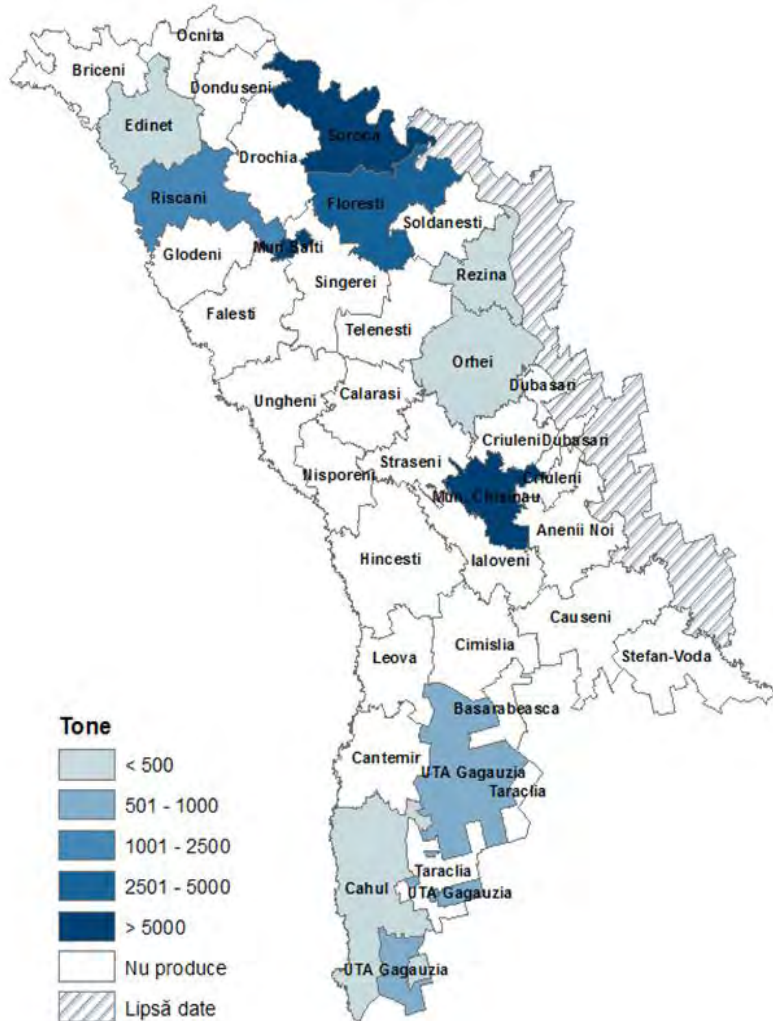
Statistica industriei pe termen lung

Cercetarea PRODMOLD (versiunea UE – PRODCOM) asigura posibilitatea comparării directe a rezultatelor obținute de industria națională cu cele din statele membre UE.

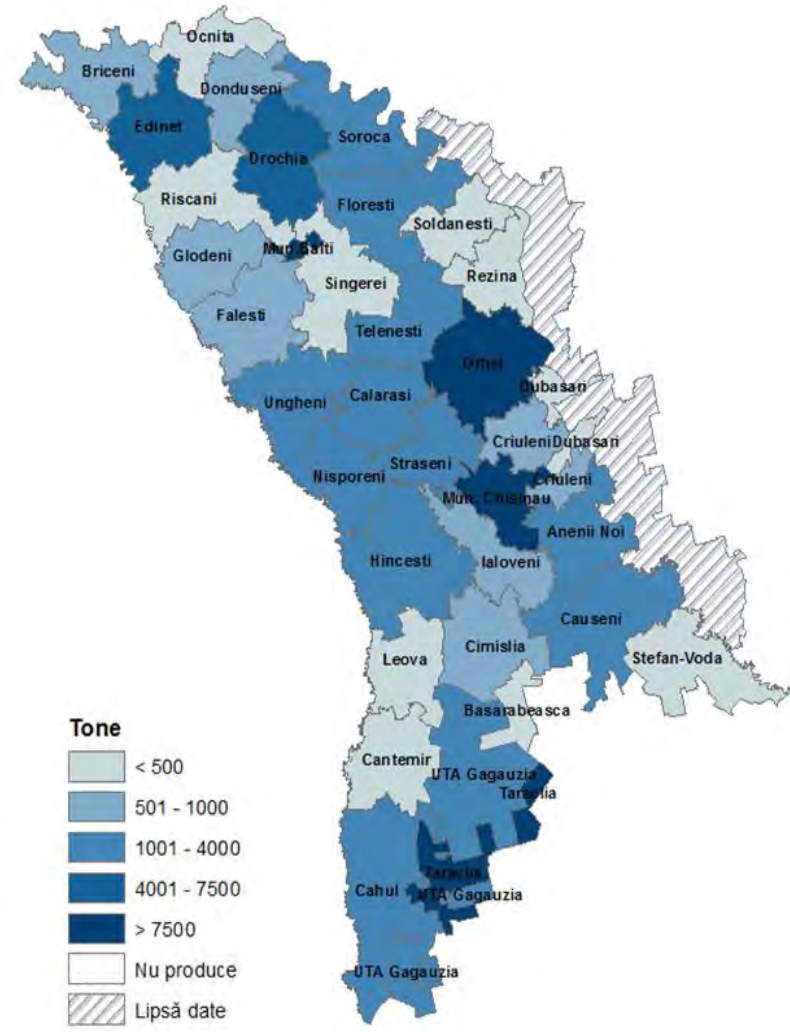
Scopul acestei cercetări este elaborarea statisticilor la nivel național cât și regional pentru determinarea producției industriale în expresie naturală.

Producția principalelor produse industriale în profil teritorial

Producția laptelui prins, iaurtului, chefirului, smântinii, în anul 2013

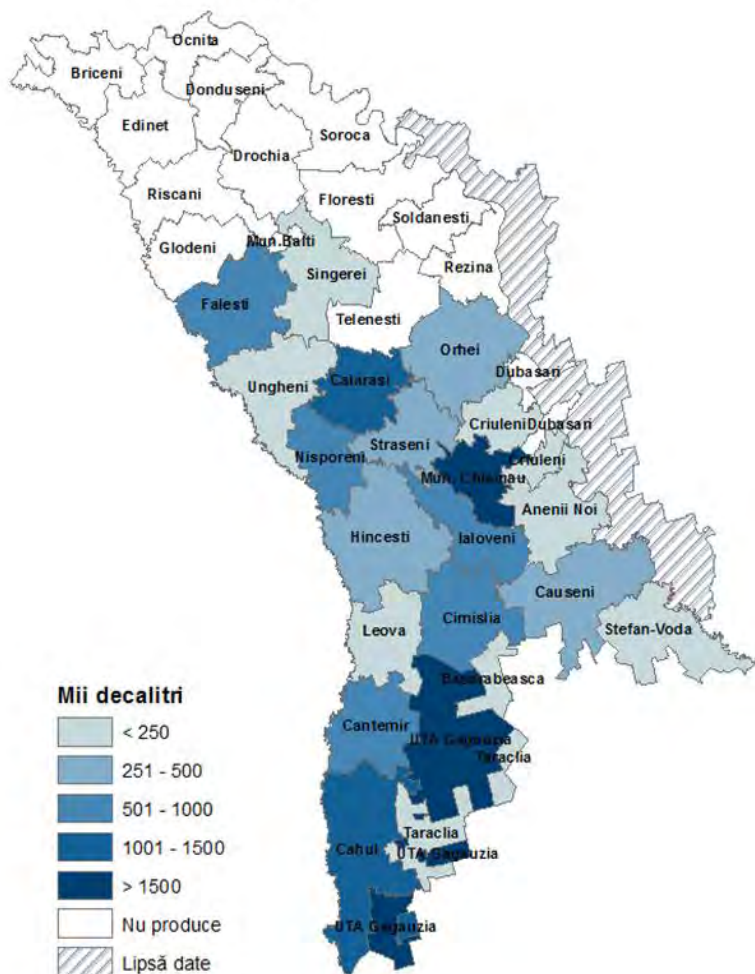

Producția pâinii și produselor de panificație, în anul 2013

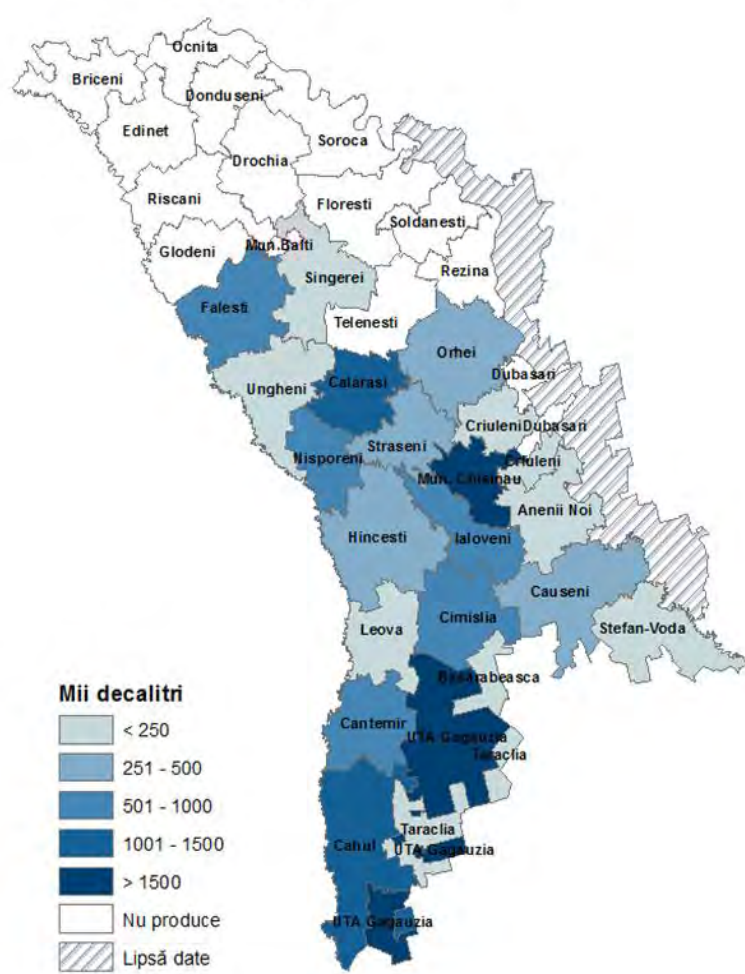

Producția principalelor produse industriale în profil teritorial

Producția cărnii, inclusiv carne de pasăre, în anul 2013

Producția vinurilor naturale din struguri, în anul 2013

Statistica structurala anuala (1)

Combinarea datelor pentru producerea indicatorilor în profil teritorial:

- Ancheta structurala anuala
- Raportul financiar anual

Metodologie aprobata conform practicii României

Statistica structurala anuala (2)

Trei indicatori in profil teritorial:

- Cifra de afaceri
- Numărul de salariați
- Remunerarea muncii

Informația este elaborata conform datelor aferente unitarilor locale (subdiviziuni structurale ale intreprinderii separate teritorial sau întreprinderea propriu zisa, in cazul in care nu are astfel de subdiviziuni), unde nemijlocit se desfasoara activitatea economica.

Statistica structurala anuala (3)

Nivelul de dezagregare:

- pe regiuni de dezvoltare
- pe UTA

Diseminarea datelor

- Anul 2013
- Banca de date pe pagina WEB

Statistica structurala anuala (4)

Valoarea cifrei de afaceri, 2013

Regiuni de dezvoltare	CA metodologie noua, mld. lei	CA sediul central, mld. lei	Abaterea	
			absolută, mld. lei	relativă, %
Total țară	221,0	221,0	0,0	0,0
Mun. Chișinău	148,0	160,7	-12,7	-8,6
Nord	30,9	26,3	4,6	14,9
Centru	25,5	22,2	3,3	12,9
Sud	10,9	6,8	4,1	37,6
UTA Găgăuzia	5,7	5,0	0,7	12,3

Clasificatoarele statistice (1)

- Clasificatoarele statistice constituie un instrument important in producerea informației statistice în mod calitativ și comparabil la nivel internațional

Clasificatoarele statistice (2)

Clasificatoare naționale	Clasificatoare internaționale
Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei (CAEM)	Nomenclatorul de Activități din Comunitatea Europeană (NACE)
Clasificatorul Statistic al Produselor (Bunurilor și Serviciilor) al Republicii Moldova (CSPM)	Clasificarea statistică a produselor pe genuri de activități în Comunitatea Europeană (CPA)
Nomenclatorul național de produse și servicii industriale (PRODMOLD)	Nomenclatorul de produse și servicii industriale al Comunității Europene (PRODCOM)
Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova (CORM)	Clasificarea internațională standard a ocupațiilor (ISCO)
Nomenclatorul mărfurilor al Republicii Moldova*	Sistemul armonizat de codificare și descriere a mărfurilor (HS)
Clasificarea Cheltuielilor pentru Consumul Individual	Classification of Individual Consumption According to Purpose (COICOP)
Nu dispunem	Nomenclatorul comun al unităților teritoriale de statistică (NUTS)

Ce este NUTS?

NUTS – nomenclatorul unităților teritoriale de statistică, obligatoriu pentru toate țările membre ale UE

Cerințele pentru NUTS (1)

Criterii de bază

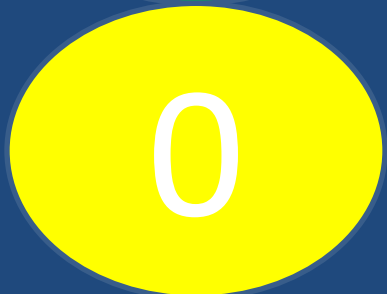
- **Unitate administrativă** – zonă geografică pentru care o autoritate administrativă este abilitată să ia decizii administrative sau strategice
- **Prag demografic** – persoanele care își au domiciliul în zona în cauză

Nivel	Minim	Maxim
NUTS 1	3 milioane	7 milioane
NUTS 2	800 000	3 milioane
NUTS 3	150 000	800 000

Ponderea criteriilor

<u>Grup de criterii și ponderi</u>	<u>Criteriile de evaluare și ponderile</u>
Stabilitatea politică în regiuni 40%	Integrarea regională 15%
	Fezabilitatea operațională 25%
Beneficiile fondurilor UE 25%	Beneficiile fondurilor UE 25%
Implementarea opțiunilor 35%	Costuri administrative 10%
	Servicii regionale 10%
	Criteriul CE privind populația pentru regiunile NUTS 10%
	Dezvoltarea urbană echilibrată 5%
100%	100%

Unitatea de măsurare

Înalt 3 puncte

Mediu 2 puncte

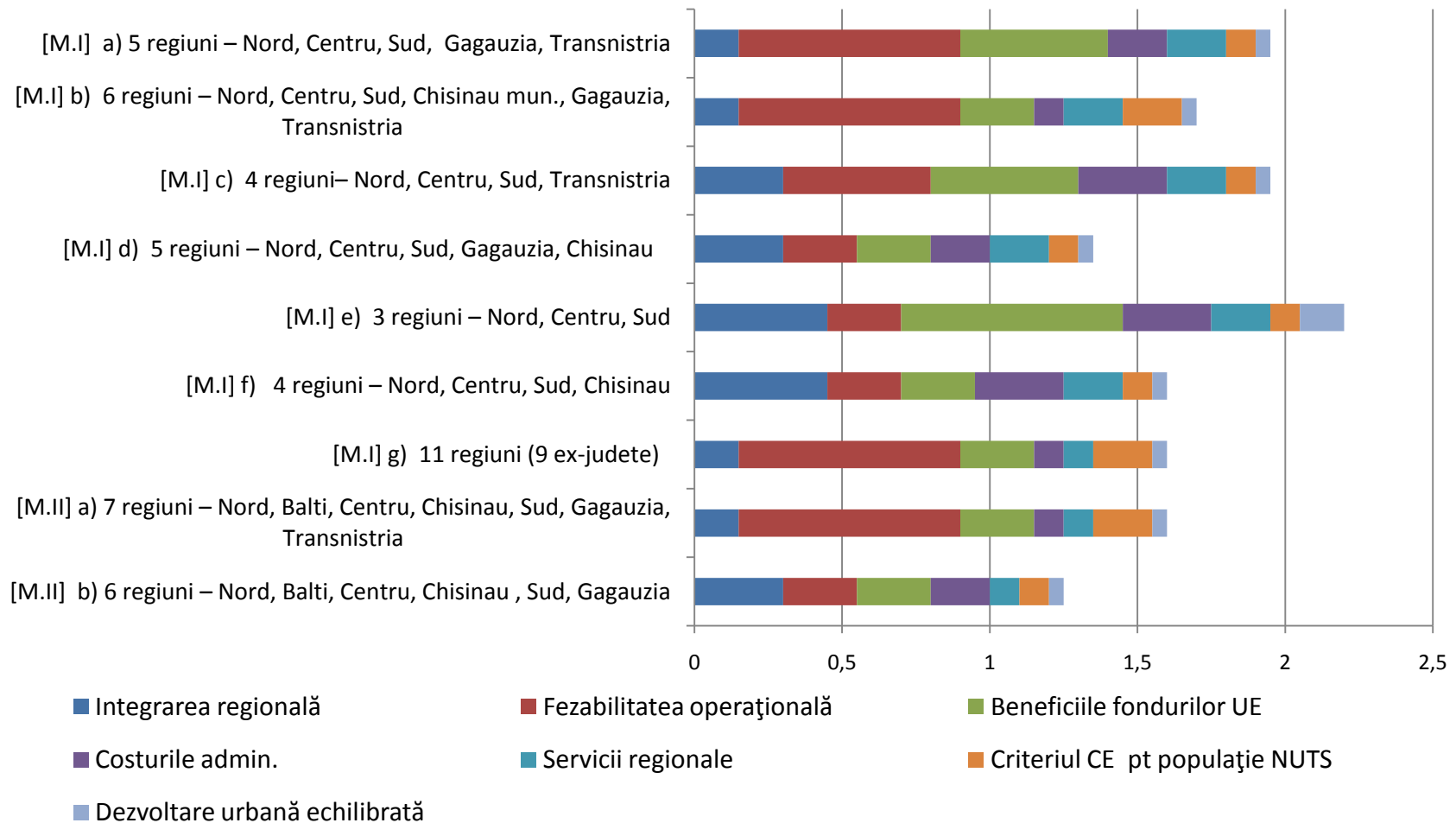
Redus 1 puncte

Rezultatul evaluării opțiunilor NUTS

#	Opțiunile pentru regiunile propuse la nivelul NUTS 3		Criterii de evaluare							
			Integrare regională	Fezabilitate operațională	Beneficii economice și finanțarea	Costuri administrative	Servicii regionale	Criterii CE pe populație	Dezvoltarea urb. mobilizată	Valoarea totală a indicelui
		pondere	0,15	0,25	0,25	0,1	0,1	0,1	0,05	
1	Modelul I, opțiunea a) 5 regiuni – Nord, Centru, Sud, Găgăuzia, Transnistria	scor	1	3	2	2	2	1	1	
		valoare	0,15	0,75	0,5	0,2	0,2	0,1	0,05	1,95
2	Modelul I, opțiunea b) 6 regiuni – Nord, Centru, Sud, mun. Chișinău, Găgăuzia, Transnistria	scor	1	3	1	1	2	2	1	
		valoare	0,15	0,75	0,25	0,1	0,2	0,2	0,05	1,7
3	Modelul I, opțiunea c) 4 regiuni – Nord, Centru, Sud, Transnistria	scor	2	2	2	3	2	1	1	
		valoare	0,3	0,5	0,5	0,3	0,2	0,1	0,05	1,95
4	Modelul I, opțiunea d) 5 regiuni – Nord, Centru, Sud, Găgăuzia, Chișinău	scor	2	1	1	2	2	1	1	
		valoare	0,3	0,25	0,25	0,2	0,2	0,1	0,05	1,35
5	Modelul I, opțiunea e) 3 regiuni – Nord, Centru, Sud	scor	3	1	3	3	2	1	3	
		valoare	0,45	0,25	0,75	0,3	0,2	0,1	0,15	2,2
6	Modelul I, opțiunea f) 4 regiuni – Nord, Centru, Sud, Chișinău.	scor	3	1	1	3	2	1	1	
		valoare	0,45	0,25	0,25	0,3	0,2	0,1	0,05	1,6
7	Modelul I, opțiunea g) 11 regiuni (9 ex-județe)	scor	1	3	1	1	1	2	1	
		valoare	0,15	0,75	0,25	0,1	0,1	0,2	0,05	1,6
1	Modelul II, opțiunea a) 7 regiuni – Nord, Bălți, Centru, Chișinău, Sud, Găgăuzia, Transnistria	scor	1	3	1	1	1	2	1	
		valoare	0,15	0,75	0,25	0,1	0,1	0,2	0,05	1,6
2	Modelul II, opțiunea b) 6 regiuni – Nord, Bălți, Centru, Chișinău, Sud, Găgăuzia	scor	2	1	1	2	1	1	1	
		valoare	0,3	0,25	0,25	0,2	0,1	0,1	0,05	1,25

Rezultatul evaluării a 9 opțiuni NUTS 3

NUTS 3 in Modelul I si II

De ce trebuie NUTS? (1)

I) NUTS - instrument statistic comun pentru a permite colectarea, producerea și difuzarea datelor statistice regionale armonizate în Uniunea Europeană

II) Planificarea serviciilor publice

III) NUTS - instrument care permite țărilor membre ale UE accesul la fondurile financiare ale UE:

- NUTS 2 – fondurile structurale pentru coeziunea economică, structurală și teritorială (7,5 -9,5 mld. Euro)
- NUTS 3 – dezvoltarea cooperării transfrontaliere a regiunilor (160 -170 mil. Euro)

Recomandări generale NUTS

Pe termen scurt

- Continuarea discuțiilor cu actorii cointeresați din Moldova pentru a alege opțiunea finală, luînd în considerație o potențială reformă administrativ teritorială
- Inițierea discuțiilor cu Eurostat și CE despre implementarea regulamentului NUTS

Pe termen mediu (următorii 3 ani)

- Pregătirea Hotărârii Guvernului RM cu privire la implementarea regulamentului NUTS
- Ajustarea treaptată a planificării serviciilor publice deconcentrate și investițiilor prin aplicarea unei abordări unice cu privire la unitățile teritoriale utilizate (regiuni de tip NUTS3)
- Desfășurarea reformelor (inclusiv descentralizarea) în corespundere cu regiunile NUTS naționale

Pe termen lung (următorii 7 ani)

- Programele de dezvoltare regionale pentru regiunile NUTS 3
- Constituirea a noi Agenții de Dezvoltare Regională

Recomandări din perspectiva statisticii

Pe termen scurt

- Inițierea discuțiilor formale cu Eurostat și CE despre opțiunea cea mai optimă a Clasificatorului NUTS național
- Armonizarea treptată statisticilor regionale în conformitate cu cerințele UE (*activitate continuă*)

Pe termen mediu (următorii 3 ani)

- Ajustarea draftului Clasificatorului NUTS național ținând cont de rezultatele Recensământului Populației și Locuințelor din 2014
- Obținerea acordului formal al Eurostat cu privire la Clasificatorul NUTS național
- Pregătirea și aprobarea cadrului normativ cu privire la implementarea regulamentului NUTS în statistica națională
- Integrarea treptată a statisticii Transnistriei în statistica națională
- Armonizarea treptată a statisticilor regionale în confor. cu cerințele UE (*activitate continuă*)
- Atribuirea unui rol aparte BNS-lui în procesul de reformă administrativ-teritorială prin consultarea obligatorie a acestuia la stabilirea divizării teritoriale și mărimii după numărul de populație a viitoarelor unități administrative (*urmare a discuției cu Eurostat*)

Pe termen lung (următorii 7 ani)

- Producerea statisticilor regionale în conformitate cu cerințele UE și asigurarea comparabilității cu țările-membre a UE
- Integrarea treptată a statisticii Transnistriei în statistica națională a Republicii Moldova

Programul de Vecinătate a Uniunii Europene pentru Republica Moldova

Mulțumesc!
Спасибо!
Thank you!

Proiect finanțat de
Uniunea Europeană

Proiect implementat de
un consorțiu condus de GFA Consulting Group GmbH